

İbrahim Kaypakkaya

Ayten Öztürk

İki Gelincik, İki Ateş!

1970'lerin Türkiye'sinde iki genç yaşam hikayesi... Biri Çorum'un yoksul topraklarından çıkmış mandolin çalan çocuk İbrahim, diğeri Dersim'den gelmiş sessiz kız Ayten. İkisi de henüz çiçek açma yaşında, ikisi de ideolojilerin kasırgasında kırılan fidanlar. Birinin adı gelincik demek Zazaca'da, diğeri türkü yakardı çocukken.

HÜRREM ERMAN FRANKFURT

Bazen düşünüyorum da, ideolojiler nasıl da acımasızdır gençliğe. Yirmi dört yaşındaki İbrahim'in ellerinde mandolin yerine silah, yirmi altı yaşındaki Ayten'in saçlarında çiçek yerine kara toprak... Onlar ki henüz baharın ilk nefeslerini almışlardı, henüz sevmeyi, sevilmeyi, hayallerini büyütmeyi öğreniyorlardı. Ama bir çağın kasırgası aldı götürdü onları, tıpkı fırtınada kırılan genç fidanlar gibi. İbrahim daha çocukken türkü yakardı, belki şair olacaktı, belki öğretmen... Ayten sessiz bir kızdı, belki evlenecek, çocukları olacaktı... Ama tarih başka türlü yazdı onların son satırlarını. Ve biz şimdi, yarım kalan türkülerini, solmadan koparılan çiçeklerini ellerimizde tutuyoruz.

İdeolojiler büyük kelimelerdir - vatan, halk, adalet, özgürlük... Bu kelimelerin ağırlığı altında ezildiler nice gençler. Ayten'in adı gelincik demekti Zazaca'da; kırmızı, güzel ama kırılgan bir çiçek. İbrahim ise Hasanoğlan'ın yıldızıydı, geleceğin ışığı... Oysa ikisi de henüz çiçek açma yaşındaydı. Henüz aşkı, dostluğu, mutluluğu tadacaklardı. Ama çağın çelik sesi çaldı kapılarını: ***"Gel, sen de gel bu büyük kavga için!"*** dedi. Ve gittiler, tereddütsüz gittiler. Bilmiyorlardı ki ideolojiler öksüz bırakır anneleri, susturur türküleri, karartır gelecekleri. Bilmiyorlardı ki her ülkü için dökülen genç kan, aslında o ülküyü de berbat eder, çiçekleri de soldurur. Şimdi mezar taşlarının üstünde isimlerini okuyoruz ve düşünüyoruz: acaba bu topraklar hangi çiçekleri açtıracaktı onlar yaşasalardı?

Gelin bu iki fidanın öyküsüne ideolojinin idraklerimize giydirdiği deli gömleklerimizi çıkararak bakmaya çalışalım.

Hasanoğlan'ın Mandolin Çalan Çocuğu

1949 yazının sıcak günlerinde, Çorum'un yoksul topraklarında bir çocuk doğar. Babasının tek çift öküzü, birkaç ineği vardır. Çocuk, büyürken hayvanları otlatır, sıcaktan bunalan malları serinlik arasın diye koşturur. Ama elleri boş durmaz hiç; mandolin çalar, türkü yakar. Yaz sıcağında hayvanları ısıran sineklerden kaçarken bile şarkılar söyler:

Ayten'in annesi Dilif, "30 yıldır ağlıyorum, aklım başımda yok" der. Kızının günahını onlardan sormak istiyor hâlâ.

"Aşağıdan geldi buneleğin sürüsü,
Bizim mala kondu onun yarısı,
Alinağa yakaladı birisi,
Aldı götürüyor bakın anneler."

İbrahim Kaypakkaya'nın babası Ali, oğlunu anlatırken gözleri güler. Bu türküyü hatırladıkça o yoksul adamın yüzünde bir ışık yanar. Oğlu daha çocukken bile farklıdır; okumaya, öğrenmeye, sorgulamaya meraklıdır.

Hasanoğlan Öğretmen Okulu'nda ***"yeşili sevmiyorum"*** başlıklı bir kompozisyon yazar. Öğretmeni kızar: ***"Peki kızılı mı seviyorsun?"*** der. Çocuk henüz bilmez, ama içinde büyüyen bir ateş vardır. Bu ateş, onu İstanbul Çapa'da, devrimci gençlerle buluşturacaktır.

Dersim'den Gelen Kız

1960 yılında, Dersim'in Akpınar köyünde başka bir çocuk dünyaya gelir. Babası Hıdır Öztürk, 1935 doğumlu, yedi çocuk sahibi bir bürokrat. Küçük kızının adını Ayten koyar - Zazaca'da gelincik demektir bu. Kırmızı, güzel, ama solar gelincik çiçeği gibi...

Ayten büyürken ablası Aysel'in hikayesi evde bir gölge gibi dolaşır. Aysel, öğretmen okulunu bitirmiş, ama haklarını almamıştır. Sonra örgüte katılmış, Diyarbakır zindanında 60 gün işkence görmüş, sırrını vermemiştir. Ölüm orucuna yatmış, 49 gün dayanmış. Tahliye olduktan sonra tekrar gözaltına alınınca dağa çıkmıştır.

Ayten ise farklıdır. Siyasetle ilgilenmez, örgütle alakası yoktur. ***"Mazlum, kendi işine giden, gelene anasına babasına bel bağlayan bir kişi"***dir babasının deyişiyle. Özel İdare'nin un fabrikasında sekreter olarak çalışır. Hayatı sessiz, sade, mütevazıdır.

İki Alev, Aynı Rüzgar

1968 rüzgarları İstanbul'da da eser. İbrahim artık Çapa'da önder bir devrimcidir. Fikir Kulüpleri Federasyonu'nu kurar, başkanlığa seçilir. Amerikan 6. Filosu'na karşı bildiriler yazar. Okuldan atılır, ama mücadeleyi bırakmaz.

Fabrikalarda işçilerle, köylerde yoksullarla, her yerde halkın içindedir. 15-16 Haziran büyük işçi direnişinin ön saflarında savaşır. Demir-döküm, Sungurlar, Ege Sanayi işçileri onu kendilerinden biri olarak görür.

Ayten ise Tunceli'de sessizce yaşamını sürdürür. Ama 1992 Mayıs'ında her şey değişir. Jandarma Alay Komutanı babası Hıdır'ı çağırır. ***"Kızlarından biri dağa çıkmış, diğerleri de çıkacakmış"*** der. Hıdır büyük iyi niyetiyle kızlarını götürür alay komutanlığına.

Kapı açılırken, zayıf sakallı bir adam masanın başında oturur. Ahmet Bey der kendine. Aslında Mahmut Yıldırım'dır, kod adı ***"Yeşil"***. Kızların telefonlarını, adreslerini, çalıştıkları yerleri sorar. Ayten'in de bilgilerini alır.

Buzda Kırmızı Gül

İbrahim'in yolu onu Kürdistan'a götürür. TKP-ML'yi kurar, halk savaşının öncüsü olur. Tunceli'nin dağlarında, köylerinde halkla konuşur, onlara destansı üslupla dünya devrimlerini anlatır. Yorulmak bilmez, umudunu kaybetmez.

24 Ocak 1973 sabahı, Gökçek köyü Vartinik mezrasında uyanır. Nöbetçi arkadaşı uyuya kalmıştır. Jandarma kuşatmıştır